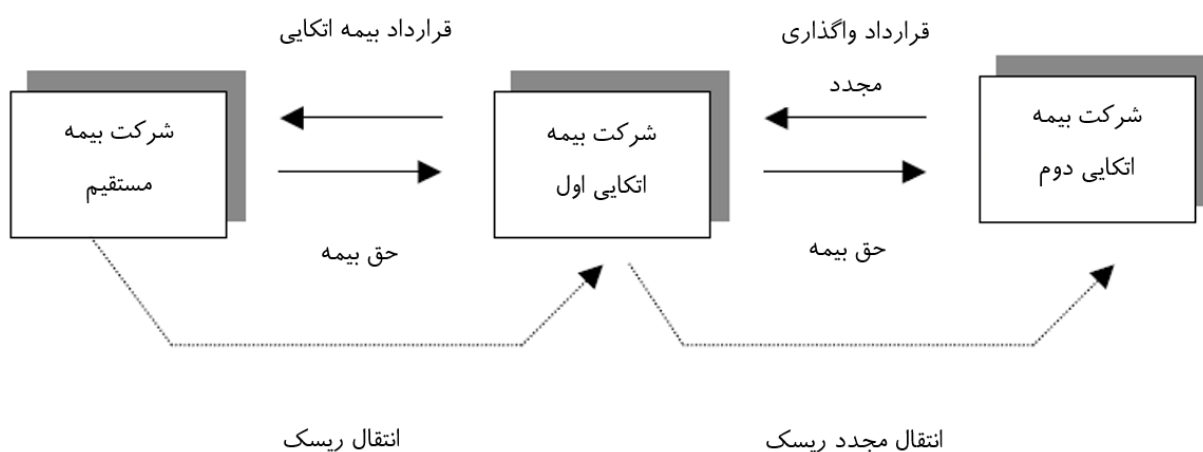

بیمه اتکایی چیست؟

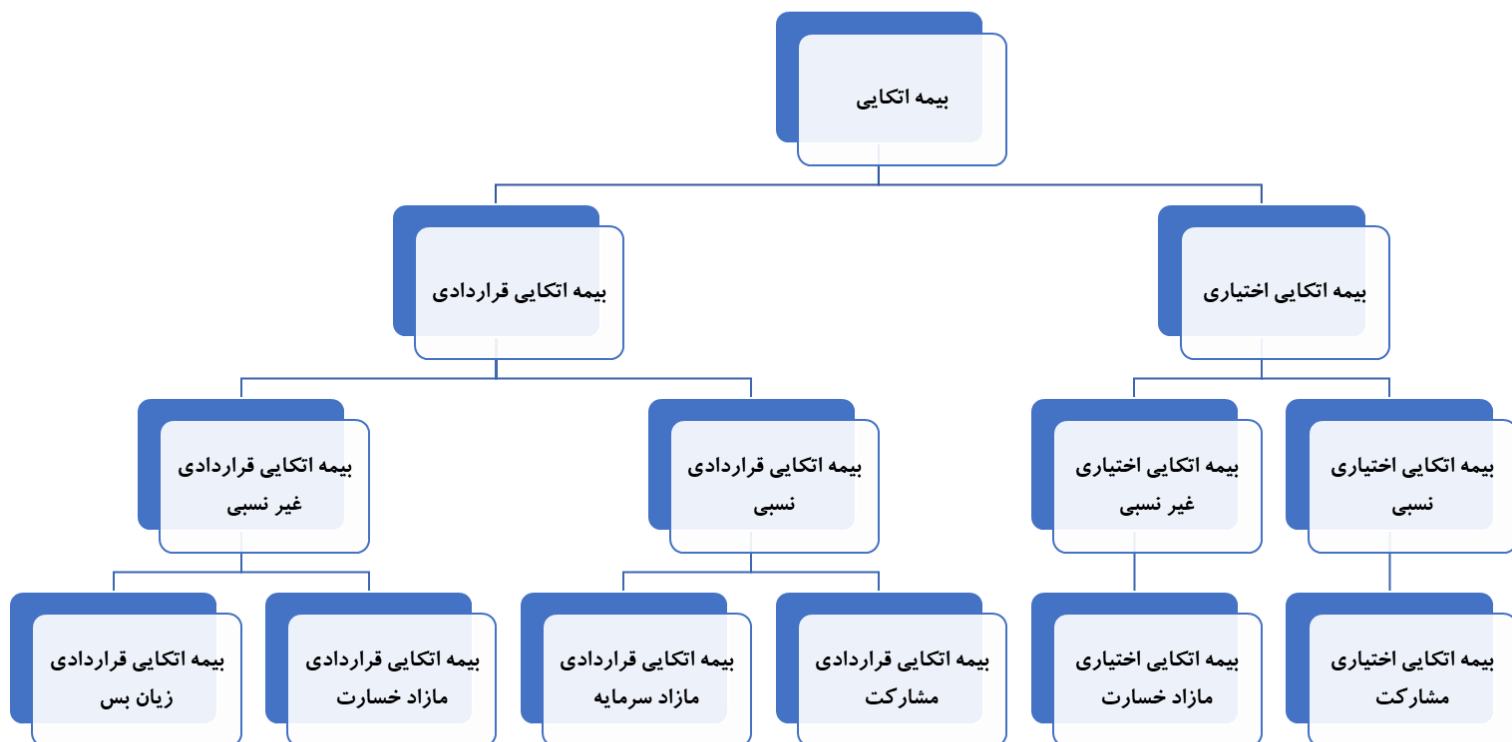
بیمه اتکایی یکی از ابزارهای کلیدی شرکت‌های بیمه برای مدیریت ریسک است. این ابزار به شرکت‌های بیمه در کاهش میزان قرارگیری آن‌ها در معرض خطر کمک می‌کند و به آن‌ها این امکان را می‌دهد که سود خود را در طول زمان تثبیت نموده و ظرفیت مازادی برای صدور بیمه‌نامه‌های بیشتر به دست آورند. به زبان ساده‌تر، بیمه اتکایی "شرکت‌های بیمه را بیمه می‌کند" و بدین ترتیب در صورتی که شرکت‌های بیمه متحمل خسارت‌های سهمگینی شوند، شرکت‌های بیمه اتکایی می‌توانند به آن‌ها در جبران خسارت‌ها کمک کرده و از ورشکستگی آن‌ها جلوگیری نمایند.

مکانیزم انتقال ریسک از طریق بیمه اتکایی و بیمه اتکایی مجدد (Retrocession) به شکل ساده در شکل زیر نمایش داده شده است:

انواع بیمه‌های اتکایی

بیمه اتکایی انواع مختلفی دارد که در شکل زیر نمایش داده شده است:

بیمه اتکایی اختیاری

بیمه اتکایی اختیاری نوعی از عملیات اتکایی است که در آن، واگذاری اتکایی مورد به مورد و برای هر ریسک به طور جداگانه انجام می شود. این نوع بیمه اتکایی بیانگر این واقعیت است که نه شرکت بیمه واگذارنده مجبور به واگذاری و نه بیمه گر اتکایی مجبور به پذیرش ریسک است.

بیمه اتکایی اختیاری نسبی (مشارکت)

بین تعهدات بیمه گر واگذارنده و بیمه گر اتکایی نسبت ثابت و مشخصی حاکم است. به عبارت دیگر، بیمه گر اتکایی به همان نسبتی که حق بیمه دریافت می کند، به همان نسبت نیز در پرداخت خسارت با بیمه گر واگذارنده مشارکت دارد. از آنجایی که

مبنای عملیات اتکایی در این نوع قرارداد اتکایی، سرمایه بیمه‌نامه یا ریسک‌های مورد بیمه است، به آن "بیمه اتکایی سرمایه‌ای" نیز گفته می‌شود. در این نوع پوشش، در موارد خاص و در شرایطی که امکان اخذ پوشش اتکایی از نوع قرارداد مقدور نباشد یا سرمایه آن مازاد بر پوشش‌های اتکایی قراردادی یا جزو استثنائات پوشش اتکایی قراردادی باشد، به صورت موردی پوشش اتکایی اختیاری اخذ می‌گردد. پوشش‌های اتکایی اختیاری معمولاً به صورت نسبی انجام می‌شود. به این شکل که پس از سهم نگهداری یا استفاده از ظرفیت پوشش‌های اتکایی موجود، برای درصد باقی‌مانده و یا درصد بدون پوشش به صورت موردی پوشش اتکایی اختیاری اخذ می‌گردد.

بیمه اتکایی اختیاری غیرنسبی (مازاد خسارت)

گاهی ممکن است اخذ پوشش اتکایی اختیاری از نوع نسبی برای ریسک‌های بزرگ مشکل باشد و حق بیمه اتکایی آن نیز زیاد شود. در چنین شرایطی از پوشش اتکایی اختیاری از نوع مازاد خسارت استفاده می‌شود و ریسک‌های بزرگ، از این طریق تحت پوشش اتکایی قرار می‌گیرند. با توجه به اینکه تعهد بیمه‌گر اتکایی در این قرارداد پس از کسر سهم نگهداری شروع می‌شود و در خسارت‌های کمتر از سهم نگهداری مشارکتی ندارد، حق بیمه اتکایی از نوع مازاد خسارت، کمتر از حق بیمه اتکایی از نوع نسبی آن است.

بیمه اتکایی قراردادی

نوعی از عملیات اتکایی است که براساس قرارداد برای مدت محدود یا نامحدودی بین بیمه‌گر و واگذارنده و بیمه‌گر اتکایی انجام می‌شود. در این قرارداد، تعهدات هریک از طرفین به طور کاملاً دقیق مشخص شده است. به موجب این نوع عملیات اتکایی، همه ریسک‌هایی که در چارچوب قرارداد می‌گنجند، به طور خودکار تحت پوشش اتکایی هستند و آنچه بیمه‌گر واگذارنده در محدوده مفاد قرارداد واگذار می‌کند، مورد پذیرش بیمه‌گر اتکایی قرار دارد.

بیمه اتکایی قراردادی نسبی - مشارکت

قرارداد اتکایی نسبی مشارکت، ساده‌ترین نوع از قراردادهای اتکایی است. در این قرارداد، بیمه‌گر واگذارنده درصد ثابتی از پرتفوی بیمه‌ای خود را در یک رشته به بیمه‌گر اتکایی واگذار کرده، بیمه‌گر اتکایی نیز تعهد می‌کند که معادل همان درصد، خسارت‌های وارد شده به او را جبران کند. در این قرارداد، بیمه‌گر واگذارنده برای بیمه‌نامه‌های منقضی نشده در پایان هر دوره

درصدی از حق بیمه صادره خود را تحت عنوان ذخیره حق بیمه عاید نشده در حساب‌های خود نگهداری می‌کند که این ذخیره متناسب با سهم واگذاری در هر دوره (معمولاً سه ماهه) به حساب بدهکار بیمه‌گر اتکایی منظور و پس از یک سال (در همان سه ماهه) عیناً آزاد و به حساب بستانکار بیمه‌گر اتکایی منظور می‌شود. نظر به اینکه این ذخیره‌ها به مدت یک سال در اختیار بیمه‌گر واگذارنده بوده‌است، پس از آزاد شدن، شرکت واگذارنده مبلغی تحت عنوان سود سپرده که درصد آن در قرارداد ذکر شده‌است، به بیمه‌گر اتکایی پرداخت می‌کند. همچنین در پایان هر دوره، شرکت واگذارنده برای آن دسته از خسارت‌هایی که اتفاق افتاده و به هر دلیل پرداخت نشده‌است، ذخیره‌ای با عنوان ذخیره خسارت معوق در حساب‌های خود نگهداری می‌کند.

بیمه اتکایی قراردادی نسبی – مازاد سرمایه

در این قرارداد، بیمه‌گر واگذارنده بخشی از سرمایه هر بیمه‌نامه یا ریسک را که در حد توان مالی خود می‌باشد، نگهداری و مازاد آن را تا سقف مشخصی به بیمه‌گر اتکایی واگذار می‌نماید. سهم نگهداری به صورت خالص یا ناخالص در قرارداد در نظر گرفته می‌شود. در شرایطی که بیمه‌گر واگذارنده روی سهم نگهداری خود، قرارداد دیگری نداشته باشد، سهم نگهداری خالص نامیده می‌شود و در صورتی که شرکت واگذارنده روی سهم نگهداری خود قرارداد دیگری (قرارداد مشارکت) داشته باشد، سهم نگهداری ناخالص خواهد بود.

بیمه اتکایی قراردادی غیرنسبی – مازاد خسارت

در این قرارداد، بیمه‌گر واگذارنده مبلغ مشخصی از هر خسارت را نگهداری و مازاد آن را تا حد معینی به بیمه‌گر اتکایی واگذار می‌کند. در این پوشش، بیمه‌گر واگذارنده نسبت به مازاد مبلغی از خسارت در هر ریسک که خود توان جبران آن را ندارد، مورد حمایت قرار می‌گیرد.

بیمه اتکایی قراردادی غیرنسبی – زیان‌بس

به موجب این قرارداد، در صورتی که مجموع خسارات در طول یک زمان مشخص از درصد معینی از مجموع حق بیمه‌ها در همان مدت تجاوز کند، بیمه‌گر اتکایی، مازاد آن را تا درصد معین دیگری می‌پردازد. به عبارت دیگر، در صورتی که ضریب خسارت بیمه‌گر واگذارنده از درصد معینی تجاوز کرد، بیمه‌گر اتکایی مازاد آن را به طور محدود متعهد می‌شود. به همین دلیل به آن "بیمه اتکایی مازاد ضریب خسارت" نیز گفته می‌شود.